

Адже є зрозумілим, що головною перевагою вступу України в ЄС є можливість виходу нашої держави на один рівень з провідними країнами Європи та прийняття її до співдружності вільних, розвинутих в економічному та політичному плані держав, що може бути майбутнім для нашої України.

Література

1. Сіденко В. Розширення Європейського союзу на схід: наслідки для України / Сіденко В. // Національна безпека та оборона. — 2009. — №9. — С. 25-29.
2. Сльозко О. Європейський вибір України в контексті інтеграції в ЄС / Сльозко О. // Україна у світовому економічному просторі / Ін-т економіки упр. та госп. права. — К.: Таксон. — 2008. — С. 63-81.

Александрова С. М.,

*студентка 5 курсу соціально-правового факультету,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

СТАН БОРГОВОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ ВІД МВФ

3 червня 1992 р. Україна набула членства у Міжнародному валютному фонді (далі — МВФ). Квота (членські внески) становить 1372 млн. СДР (майже 1929 млн. дол. США). Специфіка відносин між Україною та МВФ проявляється в тому, що поряд з дешевими кредитами виставляється перелік вимог, які повинна виконати країна-позичальник для отримання коштів [1].

Актуальність даної теми полягає в тому, що у взаємовідносинах України з МВФ є не лише позитивні а й негативні аспекти, аналізуючи які можна запропонувати можливі шляхи їх вирішення та відновлення економіки країни.

Негативне ставлення до кредитів МВФ полягає по-перше, в забезпеченні гарантій повернення коштів, що позичаються, по-друге, в створенні комфортних умов для роботи транснаціональних компаній.

Радник Президента України А. Гальчинський наголошував на необхідності здійснення «принципових змін у статусі МВФ, який з моменту свого заснування де-факто перетворився в інструмент забезпечення в системі міжнародних валютних відносин провідної ролі долара». А також він наголошує, що неадекватний інструментарій МВФ не тільки руйнує економіку, але й залишає за собою

стійку негативну суто монетаристську, тобто грошово-фінансову спадщину, посилює та відтворює кризові явища [2].

Протягом співробітництва України з МВФ можна виділити чотири етапи: Перший етап тривав з 1994 по 1995 р.р. У цей період Україні було надано фінансову допомогу у вигляді системної трансформаційної позики (STF) на суму 498,7 млн. СПЗ або 763,1 млн. дол. США для підтримки платіжного балансу України, але через невиконання Україною ряду умов програму було завершено завчасно.

Протягом другого етапу (1995-1998 р.р.) Україна отримала від МВФ кредити на загальну суму 1318,2 млн. СПЗ (1935 млн. дол. США.) за трьома річними програмами «Stand-By». Метою цих кредитів була підтримка курсу національної валюти і фінансування дефіциту платіжного балансу України.

Протягом третього етапу (1998-2002 р.р.) програма розширеного фінансування (EFF), передбачала надання Україні кредиту на загальну суму 2,6 млрд. дол. США. Але МВФ, визнавши негативними висновки останнього перегляду ходу виконання програми, надав Україні 1193,0 млн. СПЗ (1591,0 млн. дол. США.), які були спрямовані на поповнення валютних резервів Національного банку України.

Для четвертого етапу (2004-2008 р.р.) характерно продовження співробітництва України з МВФ за програмою «Stand-By». Протягом 2005 — 2008 р.р. Україну відвідували повномасштабні місії з метою надання технічної допомоги в сфері управління державним боргом та розвитку внутрішнього ринку цінних паперів, митного адміністрування, монетарної та податкової політики. 5 листопада 2008 р. МВФ схвалив рішення про виділення Україні стабілізаційного кредиту в обсязі 16,43 млрд. дол. США для зміцнення довіри у фінансовому секторі та допомоги економіці країни, яка постраждала від світової фінансової кризи [3].

На даний час Україна фактично отримала з МВФ 4,41 млрд. дол. США (3009,83 млн. СПЗ) кредитів фонду, по програмах EFF, STF, Stand-by, що були спрямовані на підтримку курсу національної валюти, міжнародних резервів держави й активних позицій платіжного балансу.

Позитивні та негативні сторони співпраці України з МВФ можна представити в табл.

Позитивні та негативні сторони співпраці України з МВФ

Позитивні сторони співпраці України з МВФ	Негативні сторони співпраці України з МВФ
Покриття касових розривів для своєчасної виплати зарплат і пенсій	Жорстке встановлення мінімальних лімітів золотовалютних резервів НБУ і обсягів валютних інтервенцій
Сприяння надходженню іноземних інвестицій	Вимоги щодо підвищення пенсійного віку і заробітних плат
Економічні реформи (грошова, податкова, пенсійна)	Вимоги щодо підвищення газових тарифів
Стимулювання розвитку торгівлі	Вимоги щодо упорядкування пільг
Дешеві кредити	Нестабільний курс гривні
	Лібералізація ресурсного ринку
	Відміна обов'язкового продажу валютної виручки
	Нераціональне використання коштів кредиту

Станом на 2013 р. борг України перед МВФ становить 3,66 млрд. СПЗ (приблизно 5,63 млрд. дол. США), з яких 2,44 млрд. СПЗ (приблизно 3,75 млрд. дол. США) буде спрямоване на погашення зобов'язань за програмою кредитування, підписаною в листопаді 2008 р. Протягом першого півріччя 2013 р. Україною погашено за кредитами «Stand-By» від МВФ — 1,2 млрд. дол. США [4].

Співпраця України з МВФ призвела до того, що країна стала одним з найбільших його боржником, а рекомендації експертів МВФ прямими вказівками українській владі щодо напрямків розвитку, які безвідмовно виконуються. Серед вимог МВФ щодо заходів, які повинна здійснити Україна для одержання чергового траншу кредиту, найбільшого резонансу визвали соціальні вимоги: підвищення пенсійного віку для громадян, підвищення ціни на газ для населення, упорядкування пільг тощо. При цьому перший кредитний транш, як правило, надається без особливих вимог, а лише супроводжується загальними рекомендаціями [5].

Проблема залежності від зовнішніх кредиторів ускладнюється нераціональним використання коштів, отриманих кредитів. На відміну від розвинутих країн, які інвестують високотехнологічні галузі, такі як фармакологія, машино і приладобудування, Україна

спрямовує отримані у кредит кошти на виплати зарплат, погашення заборгованостей, тощо.

Отже, співпраця України з МВФ має як позитивні, так і негативні аспекти. Україні необхідно виплатити всі боргові зобов'язання перед МВФ. Припинити кредитні відносини та обмежитись консультативною підтримкою фахівців МВФ, оскільки від характеру взаємовідносин з МВФ залежить інвестиційна привабливість держави для інших світових організацій, що координують свої дії з МВФ. Таким чином із зменшенням боргової залежності України від МВФ не будуть ставитися вимоги в якому напрямку розвивати економіку країни.

Література

1. Онищенко Н. Г. Співробітництво МВФ та України в забезпеченні реалізації програм макроекономічної і фінансової стабілізації в Україні // Вісник університету банківської справи НБУ.
2. Гальчинський А. С. Криза і цикли світового розвитку / А.С. Гальчинський / К.: АДЕФ, 2009.
3. Поповська А. Я. Особливості співпраці України з Міжнародним валютним фондом // Проблеми матеріальної культури: економічні науки.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс].
5. Скляр Є.В. Вплив активізації співпраці з МВФ на економіку України // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – № 1(57). – 2012. – С. 260-268.

*Познахівська Л.Р.,
студентка 2 курсу факультету адвокатури,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Розроблення стратегії співпраці України з Міжнародним валютним фондом є однією з найактуальніших науково-практичних проблем, які постали перед вітчизняною економічною наукою та потребують невідкладного вирішення. Складність на шляху фінансової стабілізації та економічного зростання України здебільшого зумовлена дефіцитом фінансових ресурсів. Саме зовнішні запозичення є одним із реальних інструментів пом'якшення фінансових проблем та поживлення фінансової кон'юнктури в країні, але при цьому майже всі запозичення держави стали трансформуватися в її зовнішній борг [1].